

Fuso Negro

XIV Premi SGAE de Teatre - Accèssit 2005

Autor: Eva Hibernia

Nombre de personatges: 4

Editorial: SGAE, Teatroautor

Any: 2006

Idioma: castellà

Sinopsi: Iseo, una jove psiquiatra, entra a la vida d'un inspector de policia el dia que Fuso Negro s'escapa de l'hospital psiquiàtric on treballa la jove doctora. L'inspector interroga la psiquiatra per obtenir informació sobre el pacient presumptament perillós, però a l'inspector l'interrogatori només li serveix per adonar-se que s'ha enamorat perdudament d'Iseo. Iseo, l'endemà de la fugida de Fuso Negro, surt a passejar pel bosc que envolta l'hospital –i que és on se suposa que s'ha amagat el malalt– malgrat la prohibició explícita de l'inspector, atès el perill que representa. Paral·lelament, la mort de Silverado, amic i examant d'Iseo, precipita els esdeveniments. Cinc dies més tard, l'inspector torna a visitar la jove psiquiatra. Iseo ja no sembla la mateixa, mentre que Fuso Negro, el pacient fugitiu, continua desaparegut.

Comentari: Que el T-6 (projecte de suport a la dramaturgia textual contemporània del TNC) hagi apostat per noms com el d'Eva Hibernia és una notícia gratament sorprenent. No només perquè aquest any hi ha tres dones entre els sis autors escollits (Eva Hibernia, Mercè Sarrias, Àngels Aymar, Jordi Silva, Albert Mestres i Pau Miró), ni perquè escriu en castellà, sinó perquè la seva escriptura –i la

d'altres, com la d'Albert Mestres, per exemple– no segueix uns paràmetres diguem-ne convencionals; la seva és una veu més aviat críptica que no respon als preceptes clàssics de la dramaturgia ni segueix els nous models de teatre postdramàtic. És una rara avis.

Hibernia, poeta, dramaturga i directora, té el gust d'explorar el llenguatge per crear metàfores i imatges amb les paraules. La seva obra dramàtica està sempre impregnada d'una àurea de misteri i irrealitat, on sovint habiten personatges i motius bíblics o màgics en situacions allunyades de la lògica realista. La seva admiració per Valle-Inclán i per Lorca es reflecteix en aquesta obsessió per la llengua i la recerca d'un ampli vocabulari que treballa amb grans dosis de poesia; el seu teatre respira com el d'una altra època, en el sentit més respectuós i positiu del terme.

D'entre les obres de l'Eva que conec –*Mu (fragmentos)*, *El mal de la piedra*, *El evangelio perro*, *El arponero herido por el tiempo* (accèssit al Premio Nacional Marqués de Bradomin, 1997), *Una mujer en transparencia* (estrenada al TNC el 2008)–, aquesta és la que més m'agrada, perquè el sentit de realitat hi és més present i s'imposa a l'element fantàstic o oníric. *Fuso Negro* és un drama construït principalment sobre el «diàleg a dos» (les escenes són sempre entre dos personatges). I el que trobo que la fa especialment interessant són sobretot els personatges i els diàlegs, que es mouen entre el territori del que és quotidià i un univers poètic que alhora col·lisiona amb unes situacions aparentment corrents: un interrogatori policial, una vetllada amistosa entre dos examants, la visita d'un pare a la professora de la seva filla, una retrobada entre mare i filla. La gràcia és que, en aquestes escenes, el diàleg s'allunya dels llocs comuns i deriva cap a unes rèpliques i contrarèpliques genials en molts moments. No em canso de llegir la primera

escena entre Iseo i l'inspector, per exemple, o l'escena entre la professora i l'inspector.

Els quatre personatges (Iseo, la jove psiquiatra; Alicia, la seva mare i professora d'universitat; l'inspector de policia, i Silverado, un jove homosexual seropositiu i drogoaddicte) són persones frontera, amb una sensibilitat diferent, especial, que van a la recerca d'ells mateixos i de la seva veritat, assumint sense por les conseqüències que això pot tenir en les seves vides. I el que sorprèn és que la personalitat d'aquests personatges no encaixa amb el prejudici que podem tenir sobre ells precisament per la feina que fan. El seu comportament, els seus sentiments sembla que xoquin amb la seva màscara professional. O si més no, l'autora posa en primer pla el seu món interior.

La pulsio de l'amor i del desig, en les seves múltiples manifestacions, és el gran motiu que gravita en cada situació. Són persones que no són com semblen ser i que es deixen vulnerar per l'amor, perquè, com diu l'autora, posseeixen l'instint de la felicitat. I, malgrat això, tots s'enamoren de la persona inadequada. L'estranya malenconia que viu a les ànimes d'aquests individus, la tristesa que envolta els esdeveniments i el desdibuixament dels codis naturalistes s'apoderen de la falla en favor de l'emoció i la poètica.

L'obra respira una calma inquietant propiciada per la desaparició de Fuso Negro, el cinquè personatge, que representa un perill per a alguns i una alliberació per a d'altres. L'única persona que l'ha vist després de la seva fugida és Iseo. I Iseo, des de l'instant en què es miren per primera vegada, sent alguna cosa brutal que la precipita cap a ell. I això la canvia (o l'enfronta amb ella mateixa) i la fa córrer cap a la foscor del bosc tot seguint el seu ins-

tint. L'única certesa que tenim de les seves dues trobades és una escena muda, una partitura física i sonora, una dansa dels amants enmig d'una nit de lluna plena.

Més enllà d'això, res es defineix amb exactitud, ja que els interrogants sobre el destí dels personatges no s'acaben de resoldre i queden palpitant en la ment del lector.

Fuso Negro (nom extret del personatge del boig de les *Comedias bárbaras* de Valle-Inclán) és l'excusa i el motor, el centre gravitatori de l'obra. Però no el veiem mai; és, com diríem, un personatge absent. Què és Fuso Negro? O qui és? És aquest costat fosc que normalment tendim a evitar? És la part salvatge de nosaltres mateixos que ens fa por visitar? És el límit de les coses, l'experiència més pregonada de la vivència d'un estat o sentiment?

Per acabar, diré que és interessant veure les acotacions que donen pas a cada escena, per la seva mínima però acurada i precisa descripció de l'espai i la llum. La importància d'elements naturals com la llum, la nit o les olors creen una impressió no naturalista a l'obra i impregnen les escenes d'una atmosfera gairebé simbolista.

Glòria Balaña